

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite VARELY/2776/2025

**Aihe Eurajoki ja Rauma, Näppi T & N Oy:n kiviaineksen ottamistoiminnan
laajentamista koskevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma**

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa koskien Näppi T & N Oy:n laatimaa kiviaineksen ottamishankkeen YVA-ohjelmaa. Rauman ja Eurajoen rajalla toimii Näppi T & N Oy:n Rikantilan murskaamo, jossa louhitaan ja murskataan kiviainesta. Murskaamo on ollut toiminnassa jo 1980-luvulta lähtien ja sen toiminta-alue on laajentunut vähitellen. Tällä hetkellä toimintaa voidaan voimassa olevien maa-aines- ja ympäristölupien nojalla harjoittaa vuoteen 2040 asti. Toiminnan jatkuvuus ja kiviaineksen saanti halutaan kuitenkin turvata myös tulevaisuudessa, sillä alueella on edelleen hyödynnettävissä olevia kiviainesvaroja. Ympäristövaikutusten arvioinnissa vertaillaan uusien maa-aineslupien hakemiseksi kahta eri vaihtoehtoa, lisäksi vertailussa on mukana VE 0 eli toiminnan jatkuminen entisenlaisena nykyisten lupien päättymiseen asti. VE 1 ja VE 2 -vaihtoehdoissa louhittavan kallioaineksen kokonaismäärä ja käsiteltävä alue on sama, mutta vuosittainen ottomäärä ja toiminnan päättymisaika eri.

Hankealue sijaitsee Eurajoen ja Rauman rajalla ulottuen molempien kuntien alueelle. Lähin taajama on Eurajoen Lutan kylä noin kilometrin etäisyydellä hankealueelta luoteeseen. Eurajoen keskustaan on matkaa noin 6 km ja Raumalle noin 13 km.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

YVA-ohjelmassa ei ole otettu huomioon hankkeen mahdollisella vaikutusalueella olevia Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) osoitettuja kulttuuriympäristöjä. Hankealueen lähin kulttuuriympäristön arvoalue on noin 900 metrin päässä Lutanjärven pohjoispuolella sijaitseva maakunnallisesti merkittävä *Lutan kylän kulttuurimaisema* (Satakunnan rakennusperintö 2005). Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin kohdistuu suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on*

otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Parhaillaan on käynnissä Satakunnan maakuntakaavan uudistus ja tätä varten toteutettiin Satakunnan rakennetun ympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023). Selvityksen yhteydessä Lutan kylän kulttuuriympäristön arvostatus muutettiin paikallisesti merkittäväksi.

Hankkeen vaikutusten arvioinnin helpottamiseksi tulee alueen kulttuuriympäristöt kuvata YVA-menettelyn yhteydessä sekä kartalla että sanallisesti sekä täydentää hankkeen maisemallisten vaikutusten arviointia. Selostuksessa on hyvä ottaa huomioon edelleen voimassa oleva Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 sekä parhaillaan luonnosvaiheessa oleva Satakunnan maakuntakaava 2050 sekä niihin liittyvät selvitykset. Satakunnan rakennusperintö 2005 ja 2023 aineistot kuvausteksteineen on katsottavissa Satakunnan Museon ylläpitämästä y-pakki-sovelluksesta osoitteesta www.y-pakki.fi.

Arkeologinen kulttuuriperintö

YVA-ohjelmassa on esitelty kartalla ja sanallisesti hankealueen läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat kiinteät muinaisjäänne- ja muinaisrautakautiset hautaröykkiöt sijaitsevat noin 0,5 km etäisyydellä. Lisäksi murskaamon pohjoispuolella lähimmillään 0,6 km etäisyydellä on valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologiseksi kohteeksi (VARK) arvotettu Järvisadonpelto -niminen kalliohakkaus, kts <https://www.kypipi.fi/to.aspx?id=112.1000025203>.

Satakunnan Museo on 21.9.2020 antanut lausuntonsa Näppi T & N Oy:n yhteislupahakemuksesta hankealueelle, Rauman kaupungin puolelle sijoittuvalle silloiselle uudelle laajennusalueelle. Lausunnossaan museo totesi, että suunnittelualueen ympäristössä Eurajoen Lutan kylässä sekä Rauman Kivikylän ja Haudan kylissä tunnetaan runsaasti pronssikautisia kiviröykkiöhautoja. Hautaröykkiöt sijoittuvat usein ympäristöstään kohoaville kallioille.

Suunnittelualueelta muinaisjäännöksiä ei tunnettu, mutta koska alueen inventointitiedot olivat vanhat, museo teki paikalle maastotarkastuksen.

YVA-ohjelmassa arvioitavat kallioaineksen ottamisen laajennusalueet ovat pinta-alaltaan huomattavasti suurempia kuin v. 2020 luvitettu alue. Satakunnan Museo edellyttää, että vaikutusten arvioinnin yhteydessä koko tulevalla laajennusalueella sekä Eurajoen että Rauman puolella toteutetaan arkeologinen inventointi mahdollisten vielä tuntemattomien muinaisjäännösten löytämiseksi. Luettelo arkeologisia selvityksiä Suomessa tarjoavista toimijoista on löydettävissä Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>

YVA-ohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia arvioitaessa tarkastellaan louhintatärinän vaikutuksia noin 0,5 km etäisyydellä oleviin muinaisjäännöksiin. Museo pitää tätä tarpeellisenä. Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutuksia alueen muinaisjäännöksiin voidaan kuitenkin arvioida vasta arkeologisen inventoinnin tulosten selvittyä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/Ulla Riipinen, Johanna Rinne
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä